

Kolla Kollage!

Lärarhandledning

Kolla Kollage! uppmuntrar till ett helhetsperspektiv på konstpedagogiskt lärande

Kolla Kollage! grundar sig i både FN-konventionen och läroplanens mål

Kolla Kollage! ger eleven fler verktyg för vidare konstnärlig kreativitet

Innehållsförteckning:

4 Vad är Växjö konsthall?

5 Vad är Kolla Kollage?

7 Före lektionen

11 Under lektionen

12 Efter lektionen

13 Läroplanmål och andra mål

17 Källor och andra hänvisningar

Vad är Växjö konsthall?

Växjö konsthall är en kommunal konsthall som visar utställningar med svenska och internationella konstnärer. Vi är en mötesplats där den samtida konsten synliggörs och diskuteras. Konstnärer arbetar alltmer gränsöverskridande i en globaliserad värld, där det lokala och det internationella går hand i hand. Växjö konsthall vill spegla denna utveckling genom att ständigt ligga i framkant och vara lyhörd för konstens förutsättningar och villkor. Det är alltid fritt inträde till våra utställningar. Vi finns sedan 2006 på Västra Esplanaden 10, mitt emot stadsbiblioteket i centrala Växjö.

Vad är Kolla Kollage?

I Kolla Kollage! på Växjö konsthall får eleverna möjlighet att undersöka multimodalitet genom att översätta lokala sagor och berättelser till bild. Vi hämtar inspiration ur konsthistoriska och samtida exempel och gör illustrationer med kollageteknik som verktyg. Eleverna får utforska olika finmotoriska övningar som klippning och detaljerat konstnärligt arbete, samtidigt som de utvecklar både kommunikativa och språkliga förmågor. Lektionen lägger stor vikt vid elevernas egna konstnärliga skapande och ger en djupare inblick i småländsk historia och sagoberättande.

Hunnsberget är högsta höjden i Ljungby kommun. På södra sidan av berget, där det är som brantast, ligger sutarestugan. Det är egentligen ingen stuga, det är en liten grotta eller inskärning i berget. Där gömde sig en gång en skomakare som kallades sutarn. Det var under kriget mot danskarna, och sutarn hade retat upp fienden ordentligt! Han hade en hel hop med danska knektar efter sig. Han

sprang för livet, vad skulle han göra? Han lyckades ta sig upp på bergets södra sida och där fann han grottan. Där kurade han ihop sig...

Utdrag ur Skomakaren i Sutarestugan

Eleverna får läsa utdrag ur olika småländska sägner och sagor och ska därefter "översätta" ord till bild. Dessa berättelser uppmuntrar bland annat till frågor kring lokalhistoria och källkritik samtidigt som de öppnar upp stort för eget fritt fanatiserande! Kollagetekniken är en flitigt använd teknik för konstnärer sedan pappret uppfanns i Kina cirka 100 e. Kr. Att klippa och kombinera delar ur

färdiga bilder ur gamla tidningar ger eleverna ett tillgängligt medium för att uttrycka sig på. Eleverna gör självständiga tolkningar av berättelserna och

fokuserar på form och disposition, symbolik och visuella narrativ. Dessutom är det ett tillfälle för dem att öva sig på sin handmotoriska förmåga med klippning och annat noggrant konstnärligt arbete. På Växjö konsthall arbetar vi efter ledorden hjärta-hjärna-hand: ett helhetsperspektiv på konstpedagogiskt lärande. Flera forskningsstudier visar att människor är mer mottagliga för ny information om de samtidigt arbetat med händerna. Konst som del av skolan kan också förbättra trivseln, inlärningsresultaten, kritiskt tänkande och koncentrationsförmågan – och detta är bara ett axplock av de många positiva effekter en jämlik tillgång till konst kan ha.

Före lektionen

- ✕ Berätta för eleverna om Växjö konsthall. Utgå ifrån fakta om konsthallen i tidigare kapitel. Berätta vad eleverna kan förvänta sig vid sitt besök i en konsthall – se faktarutan på nästa sida.

I en konsthall visas konst. En person som gör konst kallas för konstnär. Ofta visar vi konst av konstnärer som lever. På ett museum visas oftast, men inte alltid, konst av konstnärer som inte lever längre.

På en konsthall visas konst som kan vara mycket ömtålig. Konst som får röras vid presenteras alltid av konstpedagog. Vissa utställningar och konstverk är mer tåliga än andra, eller är menade att röra vid. Då informerar konstpedagogen om detta. Vi försöker alltid uppmuntra till delaktighet och engagemang med konsten – helst både genom att känna på eller tänka på.

När ni kommer fram ska ni ta av er jackor och väskor. Konstpedagogen visar er vart ni ska hänga av er och vart toaletten finns.

När vi ser på och känner med konst finns det bara rätt svar. Dina tankar och känslor är viktiga. Ingens tankar och känslor väger mer än någon annans.

Vi respekterar varandra och varandras skapandeprocess: om någon vill prata om sin bild med en kompis under tiden vi jobbar är det okej, om någon vill fokusera självständigt med hörlurar är det okej.

- × Förklara tydligt schemat och innehåll för lektionen för eleverna. Kommer det frågor så skriv ned och ta med dem till lektionen: vi lägger in tid för diskussion och reflektion.
- × Presentera konstnärer som arbetat med och utvecklat kollagetekniken under 1900-talet. Konsthistoria är ett stort och brett ämne som kräver många studietimmar. Kolla Kollage! erbjuder en fördjupning i en del av konsthistorien, med fokus på samtidskonstens historia och nutid.

- × Hanna Höch ([Hannah Höch – Wikipedia](#))

- × Man Ray ([Man Ray - Wikipedia](#))

- × Kara Walker ([Kara Walker - Wikipedia](#))

- × Wangechi Mutu ([Wangechi Mutu - Wikipedia](#))

- × Sergei Sviatchenko ([Sergei Sviatchenko - Wikipedia](#))

× Presentera det småländska sagoberättandet, se faktarutan nedan.

Småland har ett rikt och värdefullt kulturarv av sägner och folksagor. Flera personer har sedan 1800-talet tagit sig an att bevara dessa traditionellt muntligt berättade historier och få ned dem i text, bland annat Häradsmålaren Sven Sederström (1810-1846) och Gunnar Olof Hyltén-Cavallius (1818-1889). Många berättelser har sitt ursprung i området som kallas för Sagobygden. Sagobygden sträcker sig geografiskt över Ljungby, Alvesta och Älmhults kommuner. Sagor är de längre påhittiga historierna där allt kan hända. Sägner är korta och berättas med anspråk på att historierna verkligen ägt rum. Ofta handlar det om människors möte med det övernaturliga.

Under lektionen

Lektionen tar 75 minuter och stort fokus ligger på det egna kreativa skapandet.

- × Ställtid (toapaus, kläder, ta sig från bussen till salen)
- × Presentation av konstpedagog, pedagog och elever
- × Utdelning av "sagokort" (hela eller utdrag av småländska sägner eller sagor)
- × Läsfolkstid där eleverna enskilt läser sina sagokort.
- × Därefter får eleverna rita med en penna på papper hur de vill framställa berättelsen.
- × Därefter får de välja tre olika papper och börja klippa ut detaljer till bakgrund, grund, förgrund.
- × Det är bra att testa först: eleverna kan lägga ut bilderna, flytta runt på dem och hitta olika kompositioner innan de limmar fast dem.
- × När de känner sig klara ska bilden sättas upp på en vägg som konstpedagogen visat under presentationen.
- × Vi avslutar med att reflektera i helgrupp tillsammans med konstpedagog och pedagog/er.
- × Ställtid tillbaka (toapaus, kläder, ta sig till bussen till skolan)

Efter lektionen

- × På konsthallen: Reflektion och diskussion.
- × I klassrummet: Reflektion i grupp. Frågor ni kan samtala kring är:
 - Vad gjorde vi?
 - Hur gjorde vi det vi gjorde och hur kändes det?
 - Varför gjorde vi det vi gjorde?
- × Gör ett jättekollage tillsammans i klassrummet. Utgå ifrån era reflektioner kring besöket på konsthallen. Vilka former gillade ni bäst? Vilka berättelser minns ni? Hur kändes det att klippa i pappret: och hur visar jag den känslan i ett kollage? Efteråt får ni gärna ta en bild på kollaget så lägger vi upp den på Växjö kommuns hemsida!

Läroplanmål och andra mål

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för hur bildbudskap utformas i olika medier. Undervisningen ska också ge eleverna möjligheter att diskutera och kritiskt granska olika bildbudskap och bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om bilder i olika kulturer, både i nutid och historiskt. Genom undervisningen ska eleverna även ges möjlighet att använda sina kunskaper om olika typer av bilder i det egna bildskapandet.

Ur Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, Lgr22

Bild årskurs 4–6

Undervisningen i bildkonst ska ha ett normmedvetet förhållningssätt och belysa bilder och konsthistoria i samhället ur olika perspektiv. Undervisningen ska sporra eleven att utveckla multilitteracitet både med hjälp av visuella metoder och andra undersöknings- och framställningssätt.

Bildframställning

- × Framställning av berättande och informativa bilder, till exempel serier och illustrationer till text.
- × Teckning, måleri, tryck och tredimensionellt arbete.
- × Återanvändning och bearbetning av bilder, till exempel i kollage och bildmontage.
- × Rättigheter och skyldigheter samt etiska frågeställningar vid användning av bilder i olika sammanhang.

Tekniker, verktyg och material

- × Olika element som bygger upp och skapar rumslighet i två- och tredimensionella bilder, till exempel linjer, färg och hur kombinationer av dessa kan användas i bildskapande arbete.

Bildanalys

- × Konst- och dokumentärbilder samt arkitektur från olika tider och kulturer.
- × Mediebilder, till exempel reklam- och nyhetsbilder.
- × Hur bilder påverkar och förmedlar budskap. Ord och begrepp för att kunna samtala om bilders innehåll, uttryck och funktioner.

- 1. Konventionsstaterna erkänner barnets rätt till vila och fritid, till lek och rekreation anpassad till barnets ålder och rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet.*
- 2. Konventionsstaterna ska respektera och främja barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet och ska uppmuntra tillhandahållandet av lämpliga och lika möjligheter till kulturell och konstnärlig verksamhet samt till rekreations- och fritidsverksamhet.*

Artikel 31 ur FN's konvention om barnets rättigheter. FN:s konvention om barnets rättigheter antogs av FN:s generalförsamling den 20 november 1989. Sverige hade en framträdande roll i arbetet med att ta fram konventionen och var ett av de första länderna att ratificera den. Konventionen trädde i kraft i Sverige 1990. Den 1 januari 2020 blev barnkonventionen svensk lag.

Källor och andra hänvisningar

Länk till fullständig text Lgr22: [Ladda ned publikation - Skolverket](#)

Länk till fullständig konventionstext: [Konventionstexten - Barnombudsmannen](#)

Utdrag ur sägnen: [1. Skomakaren i Sutarestugan - Sagobygden](#)

Fakta om papprets historia: [Papper - Tekniska museet](#)

Fakta om småländskt muntligt berättande: [Sagobygden - Förgrundsgestalter - Sagobygden](#)

Konsten att lära: Lärarhandledning från Konstdepartementet:
[Konsten_att_lara_Konstdepartementet-Lararhandledning.pdf](#)

Bilder

Bild på s. 4: Mats Samuelsson

Bild på s. 5: Fanny Wallertz

Illustration på framsida: Andrea Karlsén

VÄXJÖ KONSTHALL

Växjö
kommun

Författare: Andrea Karlsén, intendent för konstpedagogik på Växjö konsthall

Våren 2025